

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาองค์กร
“การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน”
สำหรับบุคลากรสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้จัดให้มีโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาองค์กร “การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน” สำหรับบุคลากรสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ระหว่างวันที่ 7 - 9 กันยายน 2550 ณ กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสระแก้ว และแหล่งเรียนรู้บริเวณแนวตะเข็บชายแดนราชอาณาจักรกัมพูชาด้านอำเภอมาลัย สรุปผลการดำเนินงานในเรื่องนี้ในภาพรวมสามารถสรุปได้ดังนี้ :-

1. การปฐมนิเทศ

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้เรียนเชิญรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายต่างประเทศ (ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน) เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาองค์กร ที่ห้องประชุม 1 ชั้น 3 อาคารรัชมังคลาภิเษก เมื่อวันศุกร์ที่ 7 กันยายน 2550 เวลา 8.30 น.

ดร.ชินภัทรฯ ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่บุคลากรของสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ในการพัฒนาองค์กรในภาพรวมว่า องค์กรที่ดีจะสามารถขับเคลื่อนต่อไปข้างหน้าได้อย่างเรียบร้อยนั้น

จะต้องขึ้นอยู่กับบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง บุคลากรแต่ละคนมีความถนัดไม่เหมือนกัน ผู้อำนวยการสำนัก และหัวหน้ากลุ่ม จะต้องช่วยกันวิเคราะห์ว่า คนที่มีอยู่นั้น มีความถนัด มีจุดดี - จุดด้อยตรงไหน แต่ละคนจะต้องพิจารณาตนเองดูด้วยว่าตนเองถนัดในเรื่องใด มีดีตรงไหน แล้วนำจุดเด่นนั้นๆ มาช่วยกันทำงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ต้องใช้เวลาทบทวนด้วยว่าสิ่งที่ได้ทำไปแล้วนั้น มีอะไรบ้างที่ไม่คุ้มค่า (หรือมีอยู่ด้วยหรือไม่)

เพื่อหาทางในการพัฒนาให้สิ่งที่ดี ๆ สิ่งที่มีคุณค่า เกิดขึ้นมาให้จงได้ ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมให้เกิดทักษะในการทำงาน ต้องช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมให้เกิดความร่มรื่น และเอื้ออำนวยประโยชน์ในการทำงาน คำว่า **สัมปายะ** นั้นคือ สภาพแวดล้อมในมุมมองของสงฆ์ ที่ร่มรื่น ไม่ร้อน ไม่สกปรก สิ่งของต่าง ๆ ต้องจัดวางในตำแหน่งให้เป็นระเบียบ ซึ่งคำว่า สัมปายะ นี้ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ บุคลากรทุกคนต้องใส่ใจในเรื่องของสุขภาพพลานามัย ต้องเตรียมตัวให้เป็นคนแข็งแรงอยู่เสมอเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลดีได้อย่างต่อเนื่อง เรื่องขวัญและกำลังใจ ต้องให้ขวัญและกำลังใจที่โปร่งใส โดยใช้ระบบคุณธรรม ซึ่งไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์

ตลอดระยะเวลาประมาณ 1 ปี ที่รองปลัดกระทรวงฯ ฝ่ายต่างประเทศ ได้ทำงานร่วมกับสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. มาเห็นว่า หน่วยงานนี้มีส่วนที่ได้ปฏิบัติไปแล้วมากมาย ดูเหมือนว่าจะมีปริมาณที่มากกว่าหน่วยงานอื่นๆ อีก 4 - 5 หน่วยงานที่ได้กำกับดูแลอยู่ จึงขอเป็นกำลังใจในการทำงานให้กับทุกคน และขออำนวยพรให้ภารกิจที่หน่วยงานดูแลและรับผิดชอบ ตลอดทั้งโครงการซึ่งกำลังจัดให้มีขึ้นในครั้งนี้นี้ประสบความสำเร็จด้วย

2. การบรรยายพิเศษ

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้เชิญ **ดร.จอมพล สุภาพ** ผู้อำนวยการมูลนิธิสถาบันการทูตแบบการทูต/ผู้อำนวยการโรงเรียนการทูตจอมพล มาบรรยายพิเศษ ในหัวข้อเรื่อง **“บูรณาการความคิด พลิกองค์กรสู่ยุคธรรมาภิบาล”** ให้บุคลากรสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. และบุคลากรจากสำนักอื่น ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาที่สนใจ **จำนวน 180 คน** ได้รับฟังที่ห้องประชุม 1 ชั้น 3 อาคารรัชมังคลาภิเษก ระหว่างเวลา 9.00 – 12.00 น. ของวันที่ 7 กันยายน 2550

วิทยากรได้บรรยายในหัวข้อ **บูรณาการความคิด พลิกองค์กรสู่ยุคธรรมาภิบาล**

(Integret Thought, Modify Organization to good Governance Age)

ให้ผู้เข้าร่วมรับฟังได้ฟังโดยมีเนื้อหาในภาพรวมว่า มนุษย์นั้น มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้ง**นักพัฒนา** และ**ผู้แสดงบทบาทสมมติ**ควบคู่กันไป กล่าวคือ ทุกคนต้องมีวิวัฒนาการในความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้น เช่น รู้จักแปร่งฟัน รู้จักเข้าห้องน้ำ รู้จักเลือกเสื้อผ้าที่ดี ที่สวยงามมาสวมใส่ ในขณะที่ทุกคนจะต้องได้รับบทบาทการแสดงสมมติในแต่ละชีวิตของตนเองควบคู่กันไปด้วย เช่น เป็นผู้ว่า เป็นครู เป็นผู้อำนวยการ เป็นต้น ซึ่ง 2 สิ่งนี้ เมื่ออยู่ในบุคคลใด บุคคลนั้น ก็ต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ และทำหน้าที่ในบทบาทนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับคำว่า **ยุคธรรมาภิบาล** (Good governance Age) นั้น หมายถึง ยุคแห่งการใช้ธรรมะ พิทักษ์ ค้ำครอง ปกป้อง เพื่อการพัฒนาองค์กร เช่น ใช้**พรหมวิหาร 4** ได้แก่ :-

- เมตตา** - การเห็นอก เห็นใจ ผู้อื่น
- กรุณา** - การช่วยเหลือผู้อื่น
- มุทิตา** - การรู้สึกยินดี ยินร้าย ดีใจ – เสียใจในสิ่งที่เกิดขึ้น
- อุเบกขา** - การรู้จักวางเฉยในบางเรื่อง – บางกรณี

เหตุที่ต้องใช้ธรรมะเป็นหลักในการพัฒนาองค์กรนั้น เพราะธรรมะเป็นหลักมาตรฐานที่ดีที่สุด และครอบคลุมที่สุด ธรรมะได้มาจากความบริสุทธิ์ และเป็นศูนย์รวมของสรรพวิชา ธรรมะเป็นเรื่องที่ชี้แนวทางในทางที่ดี ที่ชอบ ถูกต้อง ปราศจากกิเลส เปิดเผยให้ทุกคนรู้ได้ มีเป้าหมายชัดเจน

ส่วนการพัฒนาศักยภาพ นั้น จะต้องใช้ทั้ง**พลังทางใจ** (Mind Power) **พลังกาย** (Bodily power) และ**พลังทางวาจา** (Verbal Power) ผสมผสานร่วมกัน จึงจะก่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

ในเรื่องของ **การบูรณาการความคิด** (Integret Thought) คือ การปรับระบบความคิดให้เกิดความสมบูรณ์ เกิดความสัมพันธ์ทำให้คิดได้อย่างถูกต้อง คิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างเป็นกระบวนการ และคิดอย่างสร้างสรรค์ นั้น ทฤษฎีความคิดในภาพรวม อาจเป็นการคิดเพื่อให้รู้เท่าทันความเป็นธรรมดา คิดเพื่อสืบสาวหาเหตุแห่งปัจจัย ซึ่งอาจใช้ธรรมะในรูปของ **ไตรลักษณ์** คือ **อนิจจัง** : ความไม่เที่ยง **ทุกขัง** : การไม่มีอะไรที่คงสภาพได้ / ต้องมีการเสื่อมสภาพ และ **อนัตตา** : การไม่มีอะไรที่เป็นตัวตน ช่วยในเรื่องของการคิดได้

วิทยากรได้พยายามชี้ให้เห็นว่า องค์กรทุกแห่งต้องได้รับการพัฒนา เป็นการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น และในการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืนนั้นคือการนำธรรมะมาเป็นปัจจัยใช้ในการพัฒนาองค์กร เพราะ ธรรมะได้มาจากความบริสุทธิ์ และเป็นศูนย์รวมของสรรพวิชา ที่สามารถเลือกสรรมาใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับสภาพแห่งเวลา และเหตุการณ์ได้

3. การเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้จัดให้บุคลากรของสำนักฯ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนใน 2 ลักษณะ ประกอบด้วย :-

3.1 ข้อมูลการเรียนรู้จากฝ่ายไทย

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้เชิญ นายกฤษฎากร จุฑารัตนา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 และนางโสภิต ม่วงทอง ครูใหญ่ ผู้รับใบอนุญาต และผู้จัดการ โรงเรียนพวงคราม อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มาเป็นวิทยากร บรรยายให้บุคลากรของสำนักฯ ฟัง ที่วังประภาสอร์ท จังหวัดสระแก้ว เมื่อวันศุกร์ที่ 7 กันยายน 2550 ระหว่างเวลา 19.00 – 21.00 น.

วิทยากรได้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้วนั้น สถานศึกษาของอำเภอต่างๆ บริเวณแนวตะเข็บชายแดน จะต้องเอื้อในเรื่องการให้การศึกษาแก่เยาวชนตามแนวตะเข็บชายแดนของกัมพูชาด้วย ปัจจุบันมีเยาวชนจากกัมพูชาเข้ามาเรียนในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในจังหวัดสระแก้ว ประมาณ 555 คน (ที่ อ.อรัญประเทศ 262 คน อ.วัฒนานคร 47 คน อ.ตาพระยา 181 คน กิ่ง อ.โคกสูง 65 คน) เป็นนักเรียนประจำ 467 คน และนักเรียนไป – กลับ 88 คน นักเรียนเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง เมื่อจบการศึกษาจากสถานศึกษาของไทยในจังหวัดสระแก้วแล้ว ส่วนใหญ่จะเดินทางไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในประเทศต่างๆ ที่มีความเจริญแล้ว สำหรับเยาวชนของกัมพูชาส่วนใหญ่ว่านเรียนในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดนของกัมพูชาเอง จะเป็นผู้ที่ขี้ดสน และเรียนในพื้นที่ในลักษณะตามมีตามเกิด โดยสถานศึกษาที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นสถานศึกษาที่ได้รับความช่วยเหลือจาก UNDP และองค์กรต่างประเทศอื่นๆ ไว้ในอดีต

3.2 ข้อมูลการเรียนรู้จากฝ่ายกัมพูชา

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้นำบุคลากรของสำนักฯ เดินทางไปศึกษา ดูงาน สถานศึกษา ที่อำเภอมาลัย (Malay District) จังหวัดบันเจียมันเจย (Banteay Mean Chey Province / จังหวัดนี้ มีความหมายในภาษาไทยว่า ค่ายแห่งชัยชนะ) ราชอาณาจักรกัมพูชา เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2550 ระหว่างเวลา 8.30 – 13.00 น. โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสระแก้ว เขต 2 กองทหารราบและทหารพราน ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ช่วยประสานงานการดำเนินงานเรื่องนี้ให้

3.2.1 การบรรยายสรุปงานด้านการศึกษาของอำเภอมาลัย

คณะบุคลากรของสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้เดินทางไปเข้าเยี่ยมคารวะนายอำเภอมาลัย ราชอาณาจักรกัมพูชา พร้อมทั้งขอรับฟังการบรรยายสรุปงานทางด้านการศึกษา

ของบริเวณแนวตะเข็บชายแดนด้านราชอาณาจักรกัมพูชาด้วย โดยการเดินทางในครั้งนี้ มีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 (นายกฤษฎากร จุฑาวรรณนา) และครูใหญ่/ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการโรงเรียนพวงคราม (นางโสภิต ม่วงทอง) และผู้แทนทหารพราน (ทำหน้าที่เป็นล่ามภาษาเขมร) ร่วมเดินทางไปด้วย

นายอำเภอมาลัย และคณะ ประกอบด้วย ผู้ช่วยนายอำเภอ หัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ได้ให้การต้อนรับ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันอำเภอมาลัย มี**โรงเรียนประถมศึกษา** จำนวน 25 โรงเรียน ประกอบด้วย 180 ชั้นเรียน มีนักเรียนจำนวน 6,926 คน (เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 2,279 คน) มี**โรงเรียนมัธยมศึกษา** จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วย 24 ชั้นเรียน มีนักเรียนจำนวน 1,091 คน (เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 480 คน) และมี**โรงเรียนเอกชนประเภททกวติษา** จำนวน 1 โรงเรียน มีนักเรียน 257 คน (เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 95 คน)

การเรียน-การสอนของสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอมาลัยนั้น ในแต่ละวันจะแบ่งเป็น 2 ภาค ทั้งครู และนักเรียน คือ ภาคเช้า และ ภาคบ่าย ครูที่ทำหน้าที่ในการสอนในภาคเช้า จะไม่ต้องสอนในภาคบ่าย เนื่องจากรัฐบาลจะเปิดโอกาสให้ใช้เวลาที่ว่างไปหารายได้เสริมตามความถนัด ทั้งนี้เงินเดือนที่ราชการมอบให้นั้นมีจำนวนน้อย กล่าวคือ ครูระดับประถมศึกษาจะมีเงินเดือนประมาณเดือนละ 2,000 บาท ครูระดับมัธยมศึกษา จะมีเงินเดือนประมาณเดือนละ 3,400 บาท (นายอำเภอ และหัวหน้าส่วนการศึกษา เป็นตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลกลาง ได้รับเงินเดือนสูงกว่าครูระดับมัธยมศึกษาเล็กน้อย และมีวาระการดำรงตำแหน่งในแต่ละพื้นที่คราวละ 5 ปี) สำหรับสวัสดิการอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูนั้น นายอำเภอมาลัยชี้ให้เห็นว่า ครูชายได้รับเงินเดือนตามปกติ ส่วนภรรยาจะได้รับเงินช่วยเหลือจากราชการเดือนละ 30 บาท บุตรจะได้รับเงินช่วยเหลือคนละ 25 บาท/เดือน แต่ถ้าหากเป็นครูสตรี สามีจะไม่ได้เงินสวัสดิการใดๆ เลย ส่วนบุตรจะได้รับเงินช่วยเหลือเป็นปกติ คือคนละ 25 บาท/คน/เดือน

3.2.2 การเยี่ยมชมสถานศึกษา

นายอำเภอมาลัย ได้นำคณะของบุคลากรสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ไปเยี่ยมชมโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของอำเภอมาลัยในโอกาสนี้ด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษา แห่งนี้ชื่อว่า **วิทยาลัยมาลัย** มีครูจำนวน 30 คน (เป็นครูสตรีเพียง 3 คน) ลักษณะโรงเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว มีห้องเรียน ห้องพักครู และห้องสมุด (ที่เก่ามาก) ไม่มีไฟฟ้า (ใช้แผ่นเหล็กตีกันเพื่อให้เกิดเสียงแทนกระดิ่ง/ออกไฟฟ้า) และพาไปชมโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ติดกับโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือ **โรงเรียนประถมศึกษามาลัย** โรงเรียน

ร่วมมือ ร่วมใจ กั้นปฏิบัติหน้าที่ตามที่แต่ละคนมีอยู่ ด้วยความมานะพยายาม ด้วยความ
 สมานฉันท์ จะใช้ความรู้-ความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่ มาสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน
 เพื่อให้งานในความรับผิดชอบ ประสบความสำเร็จในระดับที่สูงยิ่งขึ้น จะใช้คุณธรรม – ศีลธรรม
 มาประกอบการทำงานให้มากกว่าปกติ จะนำข้อแนะนำที่ผู้บริหารมอบให้มาปรับใช้ให้เกิด
 ประโยชน์ต่องานและสังคมที่ทุกคนปฏิบัติร่วมกันอยู่ให้ได้ผลสูงสุด จะนำข้อคิด ประสบการณ์ที่
 ได้รับมาเป็นองค์ประกอบเสริมเพื่อการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

ความรัก ความภาคภูมิใจ ในศักดิ์ศรีแห่งมาตุภูมิของความเป็นไทยที่ทุกคนมีอยู่
 และที่มีจุดเกิดขึ้นในหัวใจของแต่ละคนในช่วงที่ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านการศึกษา และชีวิต
 ความเป็นอยู่ของผู้คนในราชอาณาจักรกัมพูชา จะเป็นอีกปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้บุคลากรของสำนัก
 ความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ทุกคน ตั้งปณิธานร่วมกันว่า จะรับใช้ประเทศไทย บ้านเมือง ด้วยความ
 ซื่อสัตย์ สุจริต จงรักภักดี และอุทิศกายใจ สติปัญญา เพื่อสร้างชาติ สร้างสังคมแห่งการศึกษาให้
 ดีเยี่ยมอย่างสูงสุดตามขีดความสามารถที่มีอยู่ จนกว่าชีวิตของแต่ละคนที่มีอยู่ภายใต้กรอบ
 ระยะเวลาตามข้อกำหนดจะยุติบทบาทหน้าที่แห่งการแสดงผลงาน (ตามที่ ดร.จอมพล สุภาพ
 บรรยายไว้) จะมาถึง

